

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

1er décembre 2011

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi programme (I)
du 27 décembre 2006, en ce qui concerne
le Fonds amiante**

(déposée par Mme Muriel Gerkens et consorts)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

1 december 2011

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de programmawet (I)
van 27 december 2006, wat het Asbestfonds
betreft**

(ingediend door mevrouw Muriel Gerkens c.s.)

RÉSUMÉ

La proposition de loi vise à adapter le Fonds amiante afin de prévoir l'indemnisation des cancers du poumon causés par l'amiante, la possibilité d'ester en Justice pour les personnes indemnisées par le Fonds amiante, l'augmentation de la cotisation au Fonds pour les employeurs condamnés et l'augmentation du délai entre l'exposition à l'amiante et l'apparition de la maladie.

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel strekt ertoe het Asbestfonds aan te passen zodat kan worden voorzien in de schade-loosstelling van de slachtoffers die als gevolg van de blootstelling aan asbest aan een of andere vorm van longkanker lijden. Voorts is het de bedoeling dat een rechtsgeding kan worden ingesteld in de plaats van de door het Asbestfonds vergoede slachtoffers, dat de door de veroordeelde werkgevers verschuldigde bijdrage aan het Fonds wordt verhoogd en dat de termijn tussen de blootstelling aan asbest en het uitbreken van de aan die blootstelling gerelateerde ziekte wordt verlengd.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie	
PS	:	Parti Socialiste	
MR	:	Mouvement Réformateur	
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams	
sp.a	:	socialistische partij anders	
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales — Groen	
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten	
VB	:	Vlaams Belang	
cdH	:	centre démocrate Humaniste	
LDD	:	Lijst Dedecker	
INDEP-ONAFH	:	Indépendant - Onafhankelijk	
Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkortingen bij de nummering van de publicaties:	
DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^{ème} législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Questions et Réponses écrites	QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Séance plénière	PLEN:	Plenum
COM:	Réunion de commission	COM:	Commissievergadering
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)
Publications officielles éditées par la Chambre des représentants		Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers	
Commandes:		Bestellingen:	
Place de la Nation 2		Natieplein 2	
1008 Bruxelles		1008 Brussel	
Tél.: 02/ 549 81 60		Tel.: 02/ 549 81 60	
Fax: 02/549 82 74		Fax: 02/549 82 74	
www.lachambre.be		www.dekamer.be	
e-mail: publications@lachambre.be		e-mail: publicaties@dekamer.be	

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le lundi 28 novembre 2011, le tribunal civil de Bruxelles a condamné la société anonyme *Eternit* à dédommager la famille d'une victime de l'amiante.

La plaignante, Françoise Jonckheere, était décédée en 2000 d'un cancer de la plèvre, le mésothéliome, causé par de l'amiante. Son mari, qui avait travaillé chez *Eternit* pendant des années, était lui aussi décédé de cette même maladie, ainsi que deux de leurs fils.

Dans sa décision, le juge rejette l'argument de la prescription, estimant que celle-ci ne peut courir tant que la victime ignore son mal, et condamne *Eternit* à payer les 250 000 euros de dédommagement demandés par la famille.

La compensation accordée est importante mais le juge invoque l'article 23 de la Constitution sur les droits économiques et sociaux, dont le droit à la dignité humaine qui justifie une indemnisation suffisante d'une victime et de sa famille fort éprouvée par la maladie pénible.

De plus, le juge n'hésite pas à affirmer qu'il s'agit d'un comportement fautif de l'industrie qui savait depuis 1967 et, qui, avec un cynisme incroyable (ce sont les mots repris dans le jugement) ont, par pure soif de profit, exposé des gens à ce risque.

Le tribunal établit donc clairement la responsabilité de l'entreprise.

C'est la première fois en Belgique qu'une entreprise, et pas n'importe laquelle puisqu'il s'agit d'*Eternit-Belgique*, une des principales entreprises au monde et l'une des premières à avoir exercé une activité industrielle dans ce domaine, est condamnée pour les dégâts causés à une riveraine par une contamination environnementale de l'amiante.

Mais soyons conscients que ce jugement n'a été possible que parce que cette famille n'a pas demandé l'intervention préalable du Fonds amiante ni accepté "l'argent de la honte" qu'*Eternit* proposait aux victimes et à leurs familles afin qu'elles n'aillent pas en justice.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Op maandag 28 november 2011 veroordeelde de burgerlijke rechtbank te Brussel de naamloze vennootschap *Eternit* tot het betalen van een schadevergoeding aan de familie van een asbestslachtoffer.

De eiseres, Françoise Jonckheere, overleed in 2000 aan longvlieskanker (mesothelioom), als gevolg van asbestblootstelling. Haar echtgenoot, die jarenlang bij *Eternit* had gewerkt, overleed aan dezelfde aandoening en hetzelfde gebeurde met twee zonen van het echtpaar.

In zijn vonnis verwierp de rechter het argument van *Eternit* dat de zaak verjaard zou zijn, aangezien de verjaringstermijn pas kan aanvangen wanneer het slachtoffer weet krijgt van zijn aandoening. Bijgevolg werd *Eternit* veroordeeld tot het betalen van de door de familie gevorderde schadevergoeding van 250 000 euro.

De toegekende compensatie kan hoog lijken, maar de rechter beriep zich op artikel 23 van de Grondwet, waarin de economische en sociale rechten staan opgesomd, inclusief het recht een menswaardig leven te leiden. Dat rechtvaardigt volgens de rechter de toekenning van een toereikende schadevergoeding aan het slachtoffer en haar gezin, dat eveneens zwaar heeft geleden onder de gevolgen van die ernstige aandoening.

Bovendien voegt de rechter er zonder verpinken aan toe dat de asbestindustrie een fout heeft begaan, omdat zij al sinds 1967 op de hoogte was van de schadelijke gevolgen van asbest maar desalniettemin de mensen is blijven blootstellen, uit puur winstbejag (in het vonnis wordt gewag gemaakt van een ongelooflijk cynisme).

De rechtbank houdt *Eternit* dus expliciet aansprakelijk.

Het is de eerste maal dat in België een dergelijke veroordeling voor schade aan een buurtbewoner wegens asbestverontreiniging wordt ugesproken tegen een onderneming. Bovendien gaat het hier niet zomaar om een onderneming, maar om *Eternit-België*: een van de grootste producenten ter wereld die ook bij de eerste was om een industriële activiteit in die sector te ontwikkelen.

We moeten ons er wel van bewust zijn dat dit vonnis er nooit was gekomen, mocht het getroffen gezin een voorafgaande interventie van het Asbestfonds hebben gevraagd of het zwijggeld hebben aanvaard dat *Eternit* de slachtoffers aanbood opdat ze niet naar de rechtbank

C'est le courage et la force morale qui ont abouti à ce résultat.

Notre proposition de loi prolonge cette reconnaissance des victimes venue, enfin, de la justice, par des dispositions législatives qui permettront à toutes les victimes d'être ainsi dédommagées.

En effet, en décembre 2006, le gouvernement intégrait dans sa loi-programme (I) du 27 décembre 2006 des dispositions relatives à la création d'un Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante. Comme l'exposé des motifs de cette loi-programme le précise bien, le texte s'inspirait largement de la proposition de loi de Mme Muriel Gerken (Ecolo-Groen), déposée en juillet 2006 (DOC51 2602/001) et cosignée par l'ensemble des partis démocratiques francophones et flamands. Ce Fonds était attendu depuis de nombreuses années par les victimes de l'amiante et leurs familles. Celles-ci, via leurs associations, se sont d'ailleurs mobilisées auprès des parlementaires durant de nombreuses années pour élaborer les textes législatifs.

Le Fonds, tel que créé via cette loi-programme et entré en vigueur le 1er avril 2007, rencontre les besoins essentiels des victimes de l'amiante:

— reconnaissance de la responsabilité de l'État, vu la tardiveté de l'interdiction de l'amiante en Belgique, seulement réalisée en 1998 alors qu'on connaissait la nuisance mortelle de cette substance depuis quasiment un siècle! L'État participe donc, logiquement, au cofinancement de ce fonds d'indemnisation;

— reconnaissance de victimes professionnelles indemnifiables par le Fonds des maladies professionnelles (FMP), ainsi que celles ayant le statut d'indépendant et de victime environnementale (non indemnifiables par le FMP, parce que riveraines ou membres de la famille de travailleurs ayant produit ou utilisé de l'amiante);

— versement d'indemnités prenant en compte les dommages physiques des victimes et le dommage moral des ayants droit.

Une demande capitale des victimes de l'amiante, partagée par Ecolo Groen! n'a toutefois pas pu être rencontrée par la loi-programme: faire payer le financement du Fonds par les producteurs et installateurs d'amiante.

zouden stappen. Die moed en morele sterkte hebben dus vruchten afgeworpen.

Dit wetsvoorstel wil de erkenning die de slachtoffers ten lange laatste van justitie hebben gekregen, verduurzamen door middel van een aantal wetsbepalingen op grond waarvan de slachtoffers aanspraak kunnen maken op een schadevergoeding.

In haar programmawet (I) van 27 december 2006 nam de regering immers bepalingen op aangaande de oprichting van een Schadeloosstellingfonds voor asbestslachtoffers. Zoals de memorie van de toelichting van die programmawet duidelijk aangeeft, hield de tekst ruimschoots rekening met het wetsvoorstel dat mevrouw Muriel Gerken (Ecolo-Groen!) samen met vertegenwoordigers van alle Franstalige en Nederlandstalige democratische partijen had ingediend in juli 2006 (DOC 51 2602/001). De asbestslachtoffers en hun omgeving wachtten al vele jaren op dat Fonds. Via de verenigingen die voor de asbestslachtoffers opkomen, hebben zij jarenlang de parlementsleden ertoe aangespoord de noodzakelijke wetteksten uit te werken.

Het Asbestfonds zoals dat bij voornoemde programmawet werd opgericht en op 1 april 2007 in werking is getreden, komt tegemoet aan de belangrijkste verzuchtingen van de asbestslachtoffers:

— erkenning van de verantwoordelijkheid van de Staat, gezien de laattijdige invoering van het asbestverbod in België; dat kwam er pas in 1998, bijna een eeuw nadat de schadelijke impact van die stof aan het licht was gekomen. Het spreekt dan ook vanzelf dat de Staat bijdraagt in de financiering van het Asbestfonds;

— erkenning van de slachtoffers die beroepshalve aan asbest werden blootgesteld, zodat zij in aanmerking komen voor vergoeding door het Fonds voor de beroepsziekten (FBZ), alsook erkenning van de slachtoffers die als zelfstandige werken en van de indirecte slachtoffers (met name de slachtoffers die in de omgeving van een asbestbedrijf wonen of huisgenoot zijn van iemand die beroepshalve asbest heeft vervaardigd of gebruikt - zij kwamen immers niet in aanmerking voor vergoeding door het FBZ);

— uitkering van een vergoeding die rekening houdt met de lichamelijke schade van het slachtoffer, alsook met de morele schade van de rechthebbenden.

Voornoemde programmawet kwam echter niet tegemoet aan een - door Ecolo-Groen! gedeelde - belangrijke eis van de asbestslachtoffers, namelijk dat de asbestproducenten en plaatsers mee moesten bijdragen in de financiering van het Asbestfonds.

Quand on sait *qu'Éternit* produit toujours de l'amiante dans les pays qui n'ont pas encore interdit son utilisation et l'exporte dans les pays en voie de développement, c'est choquant. En 2006, l'option à laquelle il a fallu se résigner pour obtenir un consensus politique pour la création du Fonds fut une cotisation par tout employeur de 0,01 %.

Notre proposition de loi vient corriger cette absence de participation au financement par les principaux concernés, en prévoyant que l'employeur qui se fait condamner pour des dégâts occasionnés à la santé d'une ou plusieurs personnes (donc pas uniquement à la santé de ses travailleurs) suite à l'exposition au risque de l'amiante, est redevable, à partir de la date à laquelle la décision judiciaire dévient définitive, d'une cotisation supplémentaire destinée au financement du Fonds amiante dont le taux est fixé à 1 %, et cela pour une durée indéterminée.

Une autre demande, toute aussi capitale, des victimes était de pouvoir aller en justice, de demander une réparation, pas seulement financière mais également morale, aux responsables économiques. L'absence de consensus politique à ce moment là n'a pas permis de répondre à cette demande. Il en résulte que, aujourd'hui, la victime qui accepte l'indemnisation du Fonds amiante ne peut pas, parallèlement, ester en justice. En France, le Fonds d'Indemnisation des Victimes de l'Amiante (FIVA) peut, pour sa part, décider d'aller en justice après avoir indemnisé une victime de l'amiante, ceci sur la base de la législation sociale (article L. 452-1 et suivant du Code de la sécurité sociale), qui se réfère à la "faute inexcusable" de l'employeur, pour fonder l'action du travailleur atteint d'une maladie professionnelle.

Ce concept de "faute inexcusable" est moins restrictif que celui de faute intentionnelle en droit belge et permet de sortir de la quasi impossibilité d'apporter la preuve de la faute intentionnelle de la part de l'employeur. La responsabilité civile de l'employeur peut dès lors être retenue s'il a fait preuve d'une négligence grave en ne prenant pas toutes les mesures de prévention qu'il aurait fallu pour préserver la santé de ses travailleurs.

En outre, dans un arrêt du 28 février 2002, la Cour de cassation française a estimé (dans un cas lié à l'amiante) que, en vertu du contrat de travail le liant à son salarié, l'employeur est tenu envers celui-ci d'une obligation de sécurité de résultat et que le manquement à cette obligation a le caractère de faute inexcusable,

Het is stuitend te moeten vaststellen dat *Éternit* nog altijd asbest produceert in landen waar asbest nog niet verboden is, en uitvoert naar ontwikkelingslanden. In 2006 moest men zich, met het oog op een politiek compromis over de oprichting van het Asbestfonds, tevreden stellen met de voorwaarde dat elke werkgever een bijdrage zou betalen van 0,01 %.

Dit wetsvoorstel wil ervoor zorgen dat de belangrijkste betrokkenen niet langer ontsnappen aan de financiering van het Asbestfonds. Daartoe bepaalt het dat de werkgever die wordt veroordeeld voor het schaden van de gezondheid van een of meer personen (dus niet louter de gezondheid van de eigen werknemers) door hen aan het asbestrisico bloot te stellen, vanaf de datum waarop de gewezen rechterlijke beslissing definitief is en voor onbepaalde tijd een bijkomende bijdrage in de financiering van het Asbestfonds verschuldigd is, waarvan het bedrag wordt bepaald op 1 %.

Een andere, al even belangrijke eis van de slachtoffers was dat zij in rechte zouden kunnen optreden om van de economische verantwoordelijken een zowel financiële als morele schadevergoeding te vorderen. Aan die eis kon destijds niet worden tegemoetgekomen omdat daar geen politieke overeenstemming over bestond. Als gevolg daarvan kunnen de slachtoffers die vandaag de vergoeding van het Asbestfonds aanvaarden, niet tegelijkertijd een schadeloosstelling voor de rechtbank vorderen. In Frankrijk kan het Fonds d'Indemnisation des Victimes de l'Amiante (FIVA) de vergoeding die het aan een asbestslachtoffer heeft uitgekeerd, voor de rechtbank terugvorderen op grond van de Franse sociale wetgeving (artikel L. 452-1 e.v. van het Franse Wetboek van de sociale zekerheid). In de Franse wetgeving wordt verwezen naar het begrip "onverschoonbare fout" in hoofde van de werkgever als grondslag voor het geding dat wordt ingesteld door de werknemer die een beroepsziekte heeft opgelopen.

Dat begrip "onverschoonbare fout" is minder restrictief dan dat van de "opzettelijke fout" in het Belgisch recht, en het biedt een uitweg uit de quasi-onmogelijkheid het bewijs te leveren dat de fout van de werkgever opzettelijk was. De werkgever kan dus burgerrechtelijk aansprakelijk worden gesteld indien hij blijk heeft gegeven van grove nalatigheid waarbij hij niet alle preventiemaatregelen heeft genomen die hij had moeten treffen ter vrijwaring van de gezondheid van zijn werknemers.

Bovendien heeft het Franse Hof van Cassatie in een arrest van 28 februari 2002 (in een zaak die met asbest verband hield) geoordeeld dat de werkgever op grond van de arbeidsovereenkomst met zijn werknemer ten aanzien van die laatste gebonden is door een resultaatsverbintenis wat diens veiligheid betreft, en dat de

lorsque l'employeur avait, ou aurait dû avoir, conscience du danger auquel était exposé le salarié, et qu'il n'a pas pris les mesures nécessaires pour l'en préserver.

En Belgique, il n'y a pas, à ce stade, d'accord pour introduire ce principe de la faute inexcusable, qui pourrait pourtant permettre au Fonds amiante d'aller en justice contre la société qui a exposé la victime à ce risque, même si ce n'était pas dans l'intention formelle de nuire.

Une autre piste doit donc être envisagée, et c'est un des objectifs de la présente proposition de loi: laisser le choix à la victime (ou à ses ayants droit) d'aller en justice malgré une indemnisation du Fonds. Toutefois lorsque, suite à un tel recours, des indemnités sont obtenues, le Fonds est automatiquement remboursé.

En effet, s'il appartient à l'État d'assumer également sa part de responsabilité en indemnisant les victimes d'exposition à des substances nocives, alors qu'il n'a pas pris les mesures nécessaires pour interdire la production et l'utilisation de ces substances, il appartient aux producteurs d'amiante et aux employeurs d'assumer pleinement leur responsabilité de protection de la santé de ses travailleurs.

Enfin, aujourd'hui, les seules maladies donnant droit à une indemnisation sont le mésothéliome et l'asbestose.

Le cancer du poumon a toujours été exclu des indemnisations, ceci alors que, en Belgique, comme dans les autres pays européens, on estime qu'il y a autant de cancers du poumon dus à l'amiante que de cas de mésothéliome.

Pour justifier cette exclusion, il est argumenté qu'il est difficile d'identifier si les cancers ont été causés par l'amiante ou par d'autres facteurs, comme le tabac, et que d'autres substances et circonstances déclenchant ces cancers sont encore inconnus. Pourtant, le Fonds des maladies professionnelles (FMP) reconnaît et indemnise certains cancers du poumon en tant que maladies professionnelles dues à l'amiante.

Les maladies prises en compte par le Fonds amiante sont dites spécifiques à l'exposition à l'amiante. Auquel cas, il faut tenir compte de celles et ceux dont le parcours professionnel et l'histoire familiale témoignent d'une

niet-inachtneming van die verplichting neerkomt op een onverschoonbare fout wanneer de werkgever zich bewust was of had moeten zijn van het gevaar waaraan de werknemer blootstond, en hij niet de nodige maatregelen heeft genomen om hem daarvan te vrijwaren.

Thans bestaat in België geen akkoord om het principe van de onverschoonbare fout ingang te doen vinden. Nochtans zou het Asbestfonds daardoor de mogelijkheid hebben in rechte op te treden tegen de vennootschap die het slachtoffer blootgesteld heeft aan dat risico, zelfs als dat niet gebeurd is met de duidelijke bedoeling om schade te berokkenen.

Een andere oplossing moet dus worden overwogen. Dat is een van de doelstellingen van dit wetsvoorstel. Bedoeling is het slachtoffer (of zijn rechthebbenden) de keuze te laten in rechte op te treden ondanks een schadevergoeding door het Fonds. Als na afloop van die vordering een schadevergoeding wordt verkregen, worden de door het Fonds gestorte bedragen echter automatisch terugbetaald.

Uiteraard moet ook de Staat zijn deel van de verantwoordelijkheid op zich nemen door een schadevergoeding te betalen aan mensen die aan schadelijke stoffen werden blootgesteld, zo hij niet de nodige maatregelen heeft genomen om de productie en het gebruik van die stoffen te verbieden. Dat belet echter niet dat de asbestproducenten en de werkgevers ten volle hun verantwoordelijkheid moeten nemen om de gezondheid van hun werknemers te beschermen.

Tot slot zijn mesotheliom en asbestose thans de enige ziekten die recht geven op een schadevergoeding.

Longkanker werd altijd uitgesloten van schadevergoeding. Nochtans gaat men er in België, net als in de andere Europese landen, van uit dat er evenveel gevallen zijn van longkanker door blootstelling aan asbest als gevallen van mesotheliom.

Om die uitsluiting te rechtvaardigen, wordt aangevoerd dat moeilijk kan worden uitgemaakt of de kankers werden veroorzaakt door asbest of door andere factoren, zoals tabak, alsook dat andere stoffen en omstandigheden welke die kankers veroorzaken nog onbekend zijn. Het Fonds voor de beroepsziekten (FBZ) erkent en vergoedt nochtans bepaalde vormen van longkanker als beroepsziekten die aan asbest te wijten zijn.

De ziekten die het Asbestfonds in aanmerking neemt, zijn de zogenaamde ziekten die specifiek zijn voor de blootstelling aan asbest. In dat geval moet rekening worden gehouden met de mensen die tijdens

exposition à l'amiante et qui ont développé un cancer des poumons. Notre proposition de loi considère dès lors que la présence des fibres dans les poumons est un indice suffisant d'exposition à l'amiante. Le fonctionnement du Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante depuis avril 2007, ainsi que le montant de ses réserves, démontrent qu'un tel élargissement est budgétairement possible.

Notre proposition de loi fixe l'intervention du Fonds à une concentration supérieure à 25 années/fibres, et ce qu'elle qu'en soit la raison. Une période de résidence de 20 ans en Belgique est une donnée à inclure pour activer les mécanismes de prise en compte par le Fonds. Ce comptage peut se faire de différentes façons, soit 5 corps asbestosiques par millilitre de lavage broncho alvéolaire, soit une concentration supérieure à 5 000 corps asbestosiques par gramme de tissus pulmonaire (prélevé dans le cadre d'une intervention, par exemple).

La littérature scientifique internationale reconnaît le caractère carcinogène d'un produit lorsqu'il existe une corrélation statistique suffisante entre l'exposition à ce produit et l'apparition de cancers. Par exemple, l'exposition à l'amiante est corrélée à un risque accru de cancer du larynx et du poumon, ce qui justifie d'ailleurs que ces maladies soient reprises sur la liste des maladies professionnelles. Même si ces cancers sont également corrélés au tabagisme, actif ou passif, il est reconnu que l'exposition à l'amiante a un effet multiplicateur du risque causé par le tabac. Il est dès lors proposé que, en ce qui concerne le cancer du larynx et du poumon, qui figurent sur la liste des maladies professionnelles, la victime bénéficie de l'intervention du Fonds amiante si elle remplit les critères qui seront déterminés par le Roi, suite à un avis du conseil consultatif du Fonds.

Ces critères peuvent être différents de ceux admis par le Fonds des maladies professionnelles car ces derniers impliquent une dose d'exposition qui ne se rencontre pratiquement que chez des travailleurs exposés intensivement et pendant une longue durée aux poussières d'amiante. Les victimes dites "paraprofessionnelles" ainsi que les victimes environnementales de l'amiante ne rempliront généralement pas les critères prévus. La comparaison internationale tend à montrer que les critères belges sont plus restrictifs que ceux admis dans d'autres pays. Une évaluation de l'adéquation de ces critères devra être réalisée un an après l'adoption de la présente loi.

hun beroepsloopbaan en in familiaal verband werden blootgesteld aan asbest en die aan longkanker lijdten. In dit wetsvoorstel wordt ervan uitgegaan dat de aanwezigheid van vezels in de longen een voldoende aanwijzing is dat de betrokkene aan asbest werd blootgesteld. Uit de werking van het Schadeloosstellingfonds voor asbestslachtoffers sinds april 2007 en uit het bedrag van de reserves van dat Fonds blijkt dat een dergelijke uitbreiding budgettair haalbaar is.

Dit wetsvoorstel bepaalt dat het Fonds een schadevergoeding betaalt vanaf een concentratie van meer dan 25 "vezeljaren", ongeacht wat daarvan de oorzaak is. De activering van de mechanismen om door het Fonds in aanmerking te worden genomen, vereist wel dat de betrokkene een verblijf van 20 jaar in België kan aantonen. Die berekening kan op verschillende manieren gebeuren, hetzij 5 asbestlichaampjes per milliliter bronchoalveolair lavagevocht, hetzij een concentratie van meer dan 5 000 asbestdeeltjes per gram longweefsel (dat bijvoorbeeld in het kader van een ingreep wordt afgenomen).

In de internationale wetenschappelijke publicaties wordt een product als kankerverwekkend erkend als er statistisch een voldoende groot verband bestaat tussen de blootstelling aan die stof en het ontstaan van kankers. Zo wordt de blootstelling aan asbest in verband gebracht met een toenemend risico van strottenhoofden longkanker, wat overigens verklaart waarom die aandoeningen in de lijst van beroepsziekten werden opgenomen. Hoewel die kankers ook door actief of passief roken ontstaan, wordt niettemin erkend dat de blootstelling aan asbest het risico als gevolg van tabak versterkt. Wat de op de lijst van beroepsziekten voorkomende strottenhoofd- en longkanker betreft, wordt bijgevolg voorgesteld dat het slachtoffer aanspraak maakt op een vergoeding door het Asbestfonds als hij of zij beantwoordt aan de criteria die de Koning, na advies van de adviesraad van het Fonds, heeft vastgesteld.

Die criteria kunnen verschillen van die welke het Fonds voor de beroepsziekten hanteert, want beroepsziekten veronderstellen nu eenmaal een mate van blootstelling die haast alleen maar voorkomt bij werknemers die intensief en langdurig aan asbeststofdeeltjes worden blootgesteld. De zogenaamde "paraprofessionele" slachtoffers en de milieuslachtoffers van asbest beantwoorden doorgaans niet aan die criteria. Uit een internationale vergelijking blijkt dat de Belgische criteria restrictiever zijn dan die welke in de andere landen gangbaar zijn. De gelijkwaardigheid van die criteria zal één jaar na de goedkeuring van de wet moeten worden geëvalueerd.

Le dernier élément de cette proposition de loi consiste à reconnaître l'utilité des associations de défense et de représentation des victimes de l'amiante dont les missions sont d'informer les personnes à propos des démarches médicales et administratives à réaliser afin de faire constater leur maladie liée à l'exposition à l'amiante et d'obtenir le respect de leurs droits. Un numéro vert gratuit et une subvention annuelle sont dès lors prévus dans la proposition de loi.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Art. 2

Les pathologies consécutives à une exposition à l'amiante ont une période de latence très longue. Il faut parfois 40 à 50 ans pour que la maladie se déclare. Du coup, le délai de 20 ans actuellement pris en compte est trop court et ne correspond pas à la réalité de ces maladies. Il est donc indispensable d'adapter ce délai à la réalité. Le caractère spécifique de cette matière justifie que le délai de 50 figure dans ladite loi-programme du 27 décembre 2006 plutôt que dans la partie du Code civil relative aux délais de prescriptions spéciaux.

En outre, le cancer du larynx et du poumon sont ajoutés à la liste des maladies indemnisées par le Fonds.

Art. 3

Il existe actuellement une discrimination entre les travailleurs victimes de l'amiante et les victimes environnementales de l'amiante. En effet, les premiers bénéficient de la prise en charge de leur frais médicaux (non couverts par la mutuelle), alors que les seconds n'ont droit à rien. La présente disposition vise à mettre fin à cette inégalité de traitement en prévoyant que le Fonds amiante prenne en charge les frais médicaux des victimes environnementales et des travailleurs indépendants aux mêmes conditions que pour les travailleurs salariés.

Art. 4

Les victimes ou leurs ayants droit qui acceptent l'indemnisation du Fonds amiante ne peuvent pas, aujourd'hui, par la suite, introduire une action en justice pour obtenir une réparation complémentaire ou voir le tiers responsable condamné. Or, l'indemnisation du Fonds ne tient pas compte de l'entière responsabilité

Het laatste aspect van dit wetsvoorstel bestaat erin het nut te erkennen van de verenigingen die de asbestslachtoffers verdedigen en vertegenwoordigen en die als taak hebben de mensen in te lichten over de medische en administratieve demarches om hun ziekte als gevolg van blootstelling aan asbest te doen vaststellen en de eerbiediging van hun rechten te verkrijgen. Het wetsvoorstel voorziet dan ook in een gratis groen nummer en in een jaarlijkse subsidie.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Art. 2

Ziekten als gevolg van de blootstelling aan asbest hebben een zeer lange latentietijd. Soms duur het 40 à 50 jaar vóór de ziekte optreedt. De thans geldende termijn van 20 jaar is dus te kort en beantwoordt niet aan de realiteit van die ziekten. Die termijn moet dus onmiskenbaar op de realiteit worden afgestemd. Door de bijzondere aard van de materie is de termijn van 50 jaar terecht opgenomen in voormelde programwet van 27 december 2006, en niet in het gedeelte van het Burgerlijk Wetboek betreffende de bijzondere verjaringstermijnen.

Bovendien worden larynxkanker en longkanker toegevoegd aan de lijst van de door het Fonds vergoede ziekten.

Art. 3

In de huidige stand van zaken is er een verschil in behandeling tussen de werknemers die het slachtoffer zijn van asbest en de milieuslachtoffers van asbest. De eerste groep komt immers in aanmerking voor de vergoeding van de medische kosten (die niet door het ziekenfonds worden gedragen), terwijl de tweede groep nergens recht op heeft. Deze bepaling beoogt die ongelijke behandeling weg te werken en te bepalen dat het Asbestfonds de medische kosten ten laste neemt van de milieuslachtoffers en van de zelfstandigen, tegen dezelfde voorwaarden als die welke voor de werknemers gelden.

Art. 4

De slachtoffers of hun rechthebbenden die de schadeloosstelling door het Asbestfonds aanvaarden, kunnen thans nadien geen rechtsovereenkomst meer instellen om een aanvullende schadeloosstelling te krijgen, noch kunnen zij de aansprakelijke derde voor de rechtbank brengen. De schadevergoeding door het Fonds houdt

dommage subi par la victime, comme par exemple le dommage moral, et est indépendant d'une éventuelle condamnation des responsables. Cet article supprime donc cette interdiction mais prévoit que, si la victime ou ses ayants droit obtiennent une indemnisation suite à leur recours en justice, le Fonds amiante est subrogé dans leurs droits afin de récupérer tout ou partie de l'indemnisation accordée préalablement.

Art. 5

L'expérience démontre chaque jour qu'il est nécessaire de faciliter l'accès à l'information des victimes de l'amiante ainsi qu'à leur entourage à propos des démarches à effectuer, tant pour leur suivi médical que pour le respect de leurs droits, en termes de remboursement et d'indemnisation.

En vertu de la Constitution, le Roi est habilité à déterminer l'administration qui sera chargée de la mise en place de ce numéro vert. Il pourra, par exemple, désigner le Fonds des maladies professionnelles.

Art. 6

Le Fonds amiante est financé par l'État ainsi que par tous les employeurs via un système de cotisation. Rien n'est actuellement prévu pour faire participer à ce financement les entreprises productrices ou installatrices d'amiante.

Cet article vient donc corriger cette absence de participation au financement, en prévoyant que l'employeur qui se fait condamner pour des dégâts occasionnés à la santé d'une ou plusieurs personnes (donc pas uniquement à la santé de ses travailleurs) suite à l'exposition au risque de l'amiante, est redevable, à partir de la date à laquelle la décision judiciaire devient définitive, d'une cotisation supplémentaire destinée au financement du Fonds amiante dont le taux est fixé à 1 %, et cela pour une durée indéterminée.

Muriel GERKENS (Ecolo- Groen!)
 Kristof CALVO (Ecolo- Groen!)
 Thérèse SNOY (Ecolo-Groen!)

evenwel geen rekening met de volledige schade (bijvoorbeeld de morele schade) van het slachtoffer, en bovendien staat dat bedrag los van een eventuele veroordeling van de aansprakelijke personen. Dit artikel schrapt dat verbod wel, maar bepaalt dat het Asbestfonds in de rechten van het slachtoffer of diens rechtshabbers treedt als zij ingevolge de rechtsvordering een schadevergoeding krijgen, teneinde de voordien toegekende vergoeding (deels) te recupereren.

Art. 5

In de praktijk blijkt dagelijks dat de asbestslachtoffers en hun omgeving makkelijker toegang moeten krijgen tot de informatie over wat hun te doen staat, zowel op het gebied van hun medische opvolging als van de inachtneming van hun rechten (respectievelijk terugbetaling van de kosten en schadevergoeding).

Krachtens de Grondwet is de Koning gemachtigd te bepalen welke administratieve dienst belast zal worden met het instellen van dat "groen nummer". Daartoe kan Hij bijvoorbeeld het Fonds voor de beroepsziekten aanwijzen.

Art. 6

Het Asbestfonds wordt door de Staat en alle werkgevers gefinancierd via een bijdrageregeling. Momenteel is in niets voorzien om de ondernemingen die asbest produceren of plaatsen tot die financiering te doen bijdragen.

Derhalve beoogt dit artikel ervoor te zorgen dat die ondernemingen voortaan wél een bijdrage tot die financiering leveren. Dat gebeurt door in uitzicht te stellen dat een werkgever die wordt veroordeeld omdat hij de gezondheid van een of meer personen (dus niet alleen de gezondheid van zijn werknemers) schade heeft toegebracht ingevolge blootstelling aan asbestgevaar, het Asbestfonds voor onbepaalde tijd een extra bijdrage verschuldigd is waarvan het percentage op 1 % wordt vastgelegd, zulks te rekenen van de datum van de rechterlijke eindbeslissing.

PROPOSITION DE LOI**CHAPITRE 1ER****Disposition générale****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE 2

**Modification du chapitre VI, du titre IV
de la loi-programme (I) du 27 décembre 2006
portant création d'un Fonds d'indemnisation
des victimes de l'amiante**

Art. 2

À l'article 118 de la loi-programme (I) du 27 décembre 2006 sont apportées les modifications suivantes:

— dans la phrase introductive, entre les mots “en vertu de la présente loi” et les mots “les personnes et les ayants droit de ces personnes” sont insérés les mots “et pour autant que la maladie ait été diagnostiquée dans les 50 ans qui suivent une exposition à l'amiante,”;

— dans cet article est inséré un point 2°/1, rédigé comme suit:

“2°/1 d'un cancer du larynx ou du poumon provoqué par l'amiante; le cancer du larynx ou du poumon est réputé provoqué par l'amiante lorsque la victime a été exposée au risque de l'amiante, et peut apporter la preuve soit via un lavage broncho alvéolaire démontrant plus de 5 corps asbestosique par millilitres, soit par une concentration de 5000 corps asbestosique par gramme de tissus pulmonaire; ces deux mesures correspondent à une exposition de 25 années/fibres;”.

Art. 3

À l'article 120, § 1er, de la même loi, les alinéas 2 et 3 sont remplacés par l'alinéa suivant:

WETSVOORSTEL**HOOFDSTUK 1****Algemene bepaling****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2

**Wijziging van titel IV, hoofdstuk VI,
van de programmawet (I) van 27 december 2006:
oprichting van een schadeloosstellingsfonds
voor asbestslachtoffers**

Art. 2

In artikel 118 van de programmawet (I) van 27 december 2006 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

— in de inleidende volzin worden de woorden “, en op voorwaarde dat de ziekte wordt gediagnosticeerd binnen 50 jaar volgend op de blootstelling aan asbest,” ingevoegd tussen de woorden “krachtens deze wet” en de woorden “de personen — alsook de rechthebbenden van deze personen —”;

— in dit artikel wordt een punt 2°/1 ingevoegd, luidende:

“2°/1 strottenhoofd of longkanker die zijn veroorzaakt door asbest. Kanker van het strottenhoofd of de longen wordt geacht door asbest te zijn veroorzaakt als het slachtoffer is blootgesteld aan het risico van asbest en daarvan het bewijs kan leveren via ofwel een bronchoalveolaire lavage waaruit meer dan 5 asbestlichaampjes per milliliter blijken, ofwel een concentratie van 5 000 asbestlichaampjes per gram longweefsel; beide metingen stemmen overeen met een blootstelling van 25 vezeljaren;”.

Art. 3

In artikel 120, § 1, van dezelfde wet, worden het tweede en het derde lid vervangen door het volgende lid:

“ L'intervention consiste:

— en une rente mensuelle forfaitaire; dans les conditions et suivant les critères déterminés par le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, la rente mensuelle forfaitaire pour les maladies visées à l'article 118, 2° et 2°/1, est réduite de manière inversement proportionnelle au dommage subi; par arrêté délibéré en Conseil des ministres, le Roi fixe les montants, les conditions et les modalités d'octroi et de paiement de cette rente;

— en un remboursement de la quote-part du coût des soins de santé, qui, après application de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, et de l'intervention accordée sur la base de cette dernière, est à charge de la personne atteinte d'une des maladies visées à l'article 118, moyennant les modalités suivantes:

a. le Roi peut établir, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, une nomenclature spécifique pour les prestations de soins de santé qui ne sont pas prévus par la loi précitée;

b. les personnes à qui ces frais sont dus disposent d'une action directe contre le Fonds amiante;

c. les soins de santé visés au présent point sont accordés par le Fonds amiante au plus tôt à partir du 120e jour avant la date d'introduction de la demande, à la condition que celle-ci soit recevable;

d. lorsque la demande fait l'objet d'une décision de rejet, l'octroi des soins de santé est arrêté à la date de la notification de la décision de rejet.”.

Art. 4

À l'article 125, § 1er, de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

— les mots “ne peuvent exercer un recours” sont remplacés par les mots “peuvent exercer un recours”;

— les mots “que si ce dernier tombe sous le champ d'application des arrêtés d'exécution de l'article 116, 2° et 3°” sont abrogés;

— ce paragraphe est complété par l'alinéa suivant:

“De tegemoetkoming is:

— een maandelijkse forfaitaire rente; onder de voorwaarden en volgens de criteria die de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, bepaalt, wordt de forfaitaire maandelijkse rente voor de in artikel 118, 2° en 2°/1, bedoelde ziekten omgekeerd evenredig met de geleden schade verminderd; bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad bepaalt de Koning de bedragen, de voorwaarden en de nadere regels voor de toekenning en de betaling van deze rente;

— een terugbetaling van het gedeelte van de gezondheidszorgkosten dat na toepassing van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994 en na de op grond van die wet toegekende tegemoetkoming, ten laste valt van de persoon die getroffen is door een van de in artikel 118 bedoelde ziekten, met inachtneming van de volgende nadere regels:

a. de Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, een specifieke nomenclatuur opstellen voor de gezondheidszorgverstrekkingen waarin door de voornoemde wet niet is voorzien;

b. de personen aan wie die kosten verschuldigd zijn, kunnen een rechtstreekse vordering instellen tegen het Asbestfonds;

c. de in dit punt bedoelde gezondheidszorg wordt door het Asbestfonds toegekend ten vroegste vanaf de 120ste dag vóór de datum van indiening van de aanvraag, op voorwaarde dat die ontvankelijk is;

d. zo de aanvraag wordt verworpen, wordt de gezondheidszorgverstrekking stopgezet op de datum van de kennisgeving van de verwerping.”.

Art. 4

In artikel 125, § 1, van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

— de woorden “kunnen geen beroep instellen” worden vervangen door de woorden “kunnen beroep instellen”;

— de woorden “voor zover dat deze laatste onder het toepassingsgebied van de uitvoeringsbesluiten van artikel 116, 2° en 3°, valt” worden opgeheven;

— deze paragraaf wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Lorsque, suite à un tel recours, une réparation est obtenue par la victime ou ses ayants droit, le Fonds amiante est subrogé dans les droits de la victime ou de ses ayants droit vis-à-vis du tiers responsable du dommage, à concurrence du montant de ses interventions.”

Art. 5

Dans la même loi est inséré un article 132/1, rédigé comme suit:

“Art. 132/1. Il est créé un numéro vert et gratuit pour les associations de défense et de représentation des victimes de l’amiante, dont les missions sont d’informer les personnes sur les démarches médicales et administratives à accomplir afin de faire constater leur maladie liée à l’exposition à l’amiante et d’obtenir le respect de leurs droits.”

CHAPITRE 3

**Modification de l’arrêté royal
du 11 mai 2007 portant exécution
du chapitre VI, du titre IV
de la loi programme (I) du 27 décembre
2006 portant création
d’un Fonds d’indemnisation
des victimes de l’amiante**

Art. 6

L’article 2 de l’arrêté royal du 11 mai 2007 portant exécution du chapitre VI, du titre IV de la loi-programme (I) du 27 décembre 2006 portant création d’un Fonds d’indemnisation des victimes de l’amiante, est complété par un paragraphe 3, rédigé comme suit:

“§ 3. L’employeur visé au paragraphe 1er qui, en vertu d’une décision judiciaire définitive, est reconnu responsable des dégâts occasionnés à la santé d’une ou plusieurs personnes suite à l’exposition au risque de l’amiante, est redevable, à partir de la date à laquelle la décision judiciaire devient définitive, d’une cotisation supplémentaire destinée au financement du Fonds amiante, dont le taux est fixé à 1 %.”

“Wanneer het slachtoffer of zijn rechthebbenden als gevolg van een dergelijk beroep een schadevergoeding ontvangen, kan het Asbestfonds in de plaats treden van de rechten van het slachtoffer of zijn rechthebbenden ten aanzien van de derde persoon die verantwoordelijk is voor de schade, ten belope van het bedrag van de door het Fonds gestorte tegemoetkomingen.”.

Art. 5

In dezelfde wet wordt een artikel 132/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 132/1. Er wordt een gratis groen nummer ingesteld voor de verenigingen die het opnemen voor asbestslachtoffers en deze vertegenwoordigen, en waarvan de taak erin bestaat de personen in te lichten over de medische en administratieve formaliteiten die zij moeten vervullen om hun ziekte als gevolg van de blootstelling aan asbest te doen vaststellen en op hun rechten aanspraak te kunnen maken.”

HOOFDSTUK 3

**Wijziging van het koninklijk besluit
van 11 mei 2007 ter uitvoering
van hoofdstuk VI, van titel IV
van de programmawet (I)
van 27 december 2006 tot oprichting
van een Schadeloosstellingfonds
voor asbestslachtoffers**

Art. 6

Artikel 2 van het koninklijk besluit van 11 mei 2007 ter uitvoering van hoofdstuk VI, van titel IV van de programmawet (I) van 27 december 2006 tot oprichting van een Schadeloosstellingfonds voor asbestslachtoffers, wordt aangevuld met een paragraaf 3, luidende:

“§ 3. De werkgever als bedoeld in § 1, die krachtens een definitieve rechterlijke beslissing aansprakelijk wordt geacht voor de schade die is toegebracht aan de gezondheid van een of meer personen als gevolg van de blootstelling aan het asbestrisico, is, vanaf de dag waarop de rechterlijke beslissing definitief wordt, een aanvullende bijdrage verschuldigd die dient tot financiering van het Asbestfonds en is vastgesteld op 1 %.”

CHAPITRE 4

Disposition finale

Art. 7

Le Roi est habilité à modifier la disposition visée à l'article 6.

25 novembre 2011

Muriel GERKENS (Ecolo- Groen!)
Kristof CALVO (Ecolo- Groen!)
Thérèse SNOY (Ecolo-Groen!)

HOOFDSTUK 4

Slotbepaling

Art. 7

De Koning is gemachtigd de in artikel 6 vervatte bepaling te wijzigen.

25 november 2011